

FODOR ANDRÁS

A hetvenes évek III.

NAPLÓJEGYZETEK (1975. JANUÁR)

I. 2. Csütörtök

Tiszatáj-emblémás borítékot ad át a postás, melyre elég csak rápillantanom, tudom, hogy rossz hír van benne. S valóban, Ilia Mihály szinte a mártír tiszta hangján sorolja el, miért jutott arra az elhatározásra, hogy december 31-én lemond a szerkesztésről. „Tudom, hogy jó ügyet szolgáltam s jó ügy veszít lemondással fórumot. De ti ne haragudjatok, értsétek meg az én érveimet is, az enyémet, a roppant magányosan és egyedül élőét, ki pénz nélkül csinálta meg azt, amit központi folyóiratok nagy pénzzel, munkatársi gárdával... Nem érdem, kötelesség volt e tisztességes munka. Köszönöm írásaidat, jó szavadat, barátságodat. Ez utóbbit őrizd meg irántam.” Tüskés patetikusan búcsúzott tizenegy évvel ezelőtt, de neki is igaza volt. Megértem Iliát, s magamat nem sajnálom, csak Vajda Kornélt, kinek I. M. éppen most ajánlotta fórumul a folyóiratot.

Takács Imrét az OTP étkezdéjében érem utol. Beülünk a Greshambe, ott mutatom neki Ilia levelét. Elkomorodva olvassa, kommentálja. Az ő főnöke, Kovács Sándor Iván is célozgatott rá, hogy lemond. Szép volna, ha a két bárány – a fekete és a fehér – egyszerre lépne le.

Bort iszunk s nyugodt hangon eszmélkedünk. Hallom, hogy Csoóri nagyon beleszeretett Németh Lászlóba, puritán Adynak tartja... Hallok a Tornai Jóskánál zajlott Szilveszterről, ahol Imre nagyon irigyelte az összkomfortot, az elszívó berendezést, az étkezésletet, amiből neki csak egy-egy darab van. Elmélkedik, vajon nem kéne-e neki visszaköltöznie vidékre, szerényen élni, találni egy jobb kiadású Jolit?

Hernádi jelenti: Gyurkóval, Jancsóval Aczélhoz volt behíva baráti beszélgetésre. Aczél továbbra is nyeregben érzi magát. Szidta Ceausescut, akiről a kongresszusukon olyanokat mondtak: „a mi Julius Ceasarunk, a mi Periklészünk”. Gyurkó pertuban van Aczéllal. Jancsó viselkedésére csak annyit mond: óriási diplomata. Őt, magát meggondolkoztatja az Ilia-ügy. Nem hiszi, hogy elengedjék, hiszen annyira derék fiú. Tüskés is az volt...

I. 3. Péntek. Balatonszárszó – Bp.

Két fiatalember – Marosán Miklós vegyésztechnikus és Vass B. István autószerelő – közvetítő inspirációjával jutottam arra az elhatározásra, hogy József Attila halála ügyében tovább nyomozzak. Siófokon szolgáló vasutas sógorom, Szentannay Laci hoz össze Máté László állomásfőnökkel, velük és Dávid fiammal együtt megyünk az egykori málházóhoz, Bóza Jánoshoz, ki József Attilát kivette a kerek alól. A Művelődési Házon messze túl lakik a 68 éves bácsika. Igen egyszerű ember. A konyhában fogad bennünket. Az egykori főnök, Zábó Károly vallomását több ponton tévesnek mondja. Ő azon a decemberi estén lassított léptekkel ment a sorompóhoz, gondolván, a rakodás megvár engem. Láta Attilát, köszöntötte is... Nem volt az arcán semmi különös, búskomor volt mint máskor... Hanem egyszerre csak elvillant mellette s az át-

járónál behasalt a még álló tehervonat két kocsija közé. Miért nem rohant nyomban oda? A dermedtségen túl a maga helyét tudó szeméremből, „még azt hihetnék, valami rám van bízva...” De aztán, hogy abban a minutumban indult a szerelvény, szaladt oda, ordított: – „Hé álljunk meg, álljunk meg!” Nem fért hozzá, a fékbódé vaslépcsője miatt se. „Egy tíztonnás üres I-kocsi kereke toltta, megfordította, rákapott, keresztbe fordult a hátán. A kocsi megemelkedett... Lassan ment a vonat, de legalább húsz métert vonszolta, mire megállt. Kihúztam. Könnyű volt nagyon... Mennyi lehetett szegény? Talán 48 kiló. Még volt benne élet, még úgy rugódzott a karomban, de már nem élt... Vért nem lehetett látni, csak a kerekek karimája vágott be mélyen a derekán... Jött a bíró, az orvos, tanakodtak, fogadjanak-e kocsit. Előbb a vasút tragacsára, végül négykerekű targoncára tették, ott volt letakarva Magyarország 1914. évi vasúti térképével. Bajz János alkalmi munkás húzta a holttestet a ravatalozóba, ugyanaz, akivel a nővéreket is értesítettük. Én magyaráztam neki, hogy nagyon vigyázzon, csak lassan, nagyon óvatosan mondja el...”

Lehet, hogy az elmondottak mögött nincs szó szerinti igazság, de az elmondás tónusa hitelesnek látszik, s a vitatott öngyilkosság tényét valószerűvé teszi. Ahogy egyébként a vasutasközösség magáévá vállalta ezt a problémakört, arra is bizonyosság, hogy József Attila elmúlása épp úgy a legendákba költözött már, mint a Petőfié.

Itthon későeste Lakatos Istvánné telefonja ér el. Férjével fantasztikus baleset történt szilveszterkor: pezsgősdugó pattant szemüveges szemébe. Kockázatos operációk után valószínű, hogy 1-2 dioptria különbség lesz a két szem közt. Sebj, mondom, feleségem két szeme közt is ilyen dioptria-különbség van, mégis jól elboldogul. Egyébként azért hívtam, mert Istvánnak eszébe jutott, hogy a szövetségben át kéne vennie tagsági könyvét. Ebből látszik, mégis mennyire fontos volt neki a rehabilitáció, melyet némi csalafintással kieszközöltem.

I. 5. Vasárnap

Hernádi találkozott Kardos Györggyel. Az utóbbi félreértéseket emlegetett, meg volt győződve róla, hogy Gyula gyűlöli őt. Most hát szent köztük a béke. K. Gy. is mélyen helyteleníti az Iliával történeteket. Őt Csoóri tájékoztatta az enyémhez hasonló levél birtokában. Gyula mindinkább azt hiszi, hogy hagyják Iliát elmenni.

Nézem a Domokos Matyi forgatókönyvből készült szép Veres Péter műsort. Akárki beszél róla (Illyés, Palotai Erzs, Móricz Virág, Somogyi Árpád) átsüt a szavakon a rendkívüli ember előtti teljes tisztelet. Nagy örömömre a *mai* Németh László is beszél. *(Feltehetően ez az utolsó nyilvános szereplése. F. A. 1994.)* Sűrű vágásokkal bár, de értelmes szöveget produkáltak vele. Ha nem is a régi, de ahhoz hasonló stílusban, üzenet ez is Péterről, kibent a magyarság olyat termett, akinek mindig volt talaj a lába alatt s volt a testében gerinc. Móricz Virág találóan mondja, Veres Péter kicsit édesapja utóda lett. A közben bejátszott felvételek idézik ifjonti alakját, amilyennek 49 évesen először láttam, s a késeit, akivel körüljártam a Balatont. Ahogy utolsó pillanatban szeme kedvesen visszacsillan a kamerára, ezt a személyes gesztust mindketten észrevesszük.

I. 6. Hétfő

Elrendelt beszámoltatásunkra egyszerre érkezem a *Fészek* elé Galambos Tibor igazgatóval. Ez a hosszú sálas, sísapkás fiú derűs, becsületes lény. Előre elmondja nekem, milyen eshetőségeket szimatolt ki a kulturális politikából. Szerinte Aczél pozí-

ciója a látszat ellenére romlik. Embereit kilövik, elszípkázzák. Bereczky Lóri is megy a pártközpontból. A felülről jött ember (Simányi?) eléggé jóhiszemű. Két óra hosszat mondjuk neki közmunkánk adatait. Ha eddig nem, most már nyilvánvaló, hogy itt csaknem minden az én munkámra épül. Igyekszem emberünk tudatába rágni: mi nem protokollt csinálunk, hanem kontinuitást.

Délre érek a Múzeum utcába. Vajda Kornél szombat óta már tudja, mi történt Szegeden. Humorral fogja fel balszerencséjét: ahova ő beteszi a lábát, ott mindig tönkre megy az esély. Szegény Iliá!

Kovács Vilmos István fiát ajánlották hozzám. A félszeg, hosszú fiú itt él Szolnokon, de Kárpátalján maradt apját követve versel. Elég jól. Továbbítom írásait Juhász Bélának, Kovács Kálmánnak Debrecenbe.

Kormos Pista telefonon kínál meg a *Verses országjárás* c. antológia szerkesztésével. Ez nekem való feladat, szívesen fogadom. Hív bennünket Pista zsámbéki kirándulásra, vasárnap Móser Zoliékhoz.

Németh László felolvasónője jelenti, hogy Laci bácsit kórházba vitték. Pedig nagyon jó állapotban volt. A család még bízik, hiszen új agyvérzés nem történt. Jegyeket ajánlanak a VII. Gergely bemutatójára. Csakhogy a bemutató egybeesik az én Pilinszky-estemmel. A hölgy buzgón jegyez, átcsereleik a jegyet a főpróbáéra. A kapott rossz hír egészen fejbe kólint. Írok gyorsan Vekerdi Lacinak. Értesítenem kell, hogy jegye lesz a pénztárban.

1. 7. Kedd

Ahogy szobámba lépek, gretchen-frizurás, furcsa arcú kislány ül asztalom mellett. Neve Dóra. A gyors és gépiróiskolások közül való, akiknél nemrég jártam. Anyja már telefonon jelezte, hogy a kislány verseket ír. Összesen 16 éves a szentem. Olyan modorban versel, mint a múlt századi emlékkönyvek dilettánsai. Nagy spirál füzetben örökíti meg első szerelmét, első csókját. Mellette társasoldalak, szívek, színek, aláírások is találhatóak s végül véleményyt kell írni. Nekem is. Megmondom, hogy csak akkor juthat tovább, ha meggyőződik róla: ezek a versek rosszak. Kicsit bánatosan, de felnőtt komolysággal veszi tudomásul végzésemet. Felölti csinos, fehérprémes irhabundáját, s kézfogás után jobbról-balról megpuszil: „Mi fiatalok ezt így szoktuk.” S aztán fölényes biztonsággal nekigyalogol Körtés Júlia íróasztalának. Alig tudom kivezetni a lépcsőházba.

Következő vendégem Vekerdi, ki expressz levelemre ezzel a látogatással reagál. Vállalja az együttzereplést Fülep emléktáblájánál s az emlékülésen is. Németh javulásában nem bízik. Egy közművelődési brosúrasorozat tervéről beszél, melyben Sík Csabának lenne állandó tanácsnoka. Sok jó erőt szeretne belevonni a vállalkozásba. *(Ebből lett a Gyorsuló idő. F. A. 1994.)*

Estére könyvespolc-kiegészülés ünnepére ifjaimat hívtam össze. Bulla ugyan rá se néz, csak úgy bevágódik a plafonig magasított állványzat alá. Később mondja Fáradszórakozottan: „Alig tudom levenni róla a szememet.” Vajda Kornélék már egy órával korábban megérkeztek. Kornél Jánossal játszott az ágyon „pisztolyosat”, Dávid meg Erzsinek mutatta be a terepasztal minden titkát. A billentyűk funkciójával én is most ismerkedem – Dehogy Papa! – szólja le fiam dilettáns vélekedéseimet. Kornél Erzsije egyébként kellemes hangú, okos, derék teremtés, nagyon jól illik választottjához, kit ugyancsak nagyon megkedveltünk. Sárík a hű kutyához hasonlítja. Fülep mosolya van előttem, ahogy róla szólt; – gyerekeségét szerette.

I. 12. Vasárnap. Zsámbék

Szürke báránycucsmájában Kormos cigarettázva vár a Széna téren. Két házaspárként megyünk busszal Zsámbékra. Tárgyaljuk Iliát és a Kortárs helyzetét. No meg Juhász csődjét. Móser az utcasarkon vár bennünket. Fehér kapcjában teljesen olyan, mint a Tolna megyei sváb gyerekek. A művelődési otthonbeli négy helyiséges lakást szép fotók s a rajzos pofikájú Anna baba teszi hangulatossá.

Zoli vetítéshez rendezi be a konyhát. A templomromot mutogatja, aztán a Szent László legenda erdélyi templomfreskóit. Az ottani szabad fotózásnak most már vége: a románok nem engedik kultúrkinccseikhez a külföldi kamerát. Akárhol kerül szóba mostanság a téma, csak borzadva lehet beszélni a kint történülőkről. Addig-addig késlekedtem az erdélyi úttal, végül el sem jutok már a Székelyföldre.

I. 13. Hétfő

Sipos Gyulával diskurálok. Kiderül, hogy a Benjámín-féle lappal már 1957 óta kísérleteznek Aczélnál. Most, hogy végre megígérték Benjáminnak, ő elfeledte, még egy telefonnal is értesíteni a többieket, hogy ki vannak nullázva. Így cselekedett nyilván azért is, mivel Fekete Sándort vette be a buliba, akit S. Gyula nyilván Fekete Gyula oldaláról néz és kevéssé respektál. Fő bűne, szerinte, hogy beállt Pándi fullajtárjának.

Mivel hazai dolgokról, a Somogy folyóiratról is beszélgetünk, most életrajza előttem homályos részleteit is föltárja. 1942-től 1957-ig volt kommunista párttag. A kaposvári Baloldali Blokk demonstrációnak persze egyik főszervezője volt. A Parasztpártból baloldaliság miatt zárták ki. Nagy Imrével a közös „kihelyezettség” hozta össze. („Na, te is idekerültél...” – mondta neki) A mendemondával, hogy Sipos inkább Dzsingiz kán párti, nem értek egyet. Amikor beszélék vele, mindig megejt hazai parasztmentalitása, realista bölcsessége. Nekem ilyen okításra is szükségem van.

I. 14. Kedd

Iszlai jámbor-jóságosan közli, Pilinszky-cikkemet még erre a számra elfogadták apróbb, kívánatos hűzásokkal. Földerít, amikor gépelési hiba folytán ezt olvasom Déry Tibor könyvéről: „Mostanában nagy hippi-fesztivált rendeznek” (*Montanában* helyett). Ennél csak az volt jobb, amit a tegnapi Magyar Hírlapban olvastam Pilinszky estünkéről szólva: Amikor a hóhér szalonkázik... (*szalonnázik* helyett).

Délután Vészivel van randevúm: Suhai Pál költőpártfogoltja verseit mutatja. Tetszenek a versek s tetszik nekem ő maga is. Rendkívüli éhséget ugyan nem látok benne mások iránt, saját érdekeit nagyon is észben tartja, mégis üdébb, tisztességesebb pályatársaink többségénél. Szépen mondja el Nyugatban megjelent első verse történetét. Vésnök volt a szomszédunkban, a Bajcsy-Zsilinszky út 17-ben (ott, ahol Dávid óvodája nyílt később), onnét szaladt ki az újságáruhoz. Babitscsal való három találkozását is igen érzékletesen írja le. És hogy a Vilmos császár út milyen szép volt hajdanán, milyen érdekes embereket lehetett ott látni a fásoros járdákon.

I. 23. Csütörtök

Négy éve először járunk a Széher utcában. Hihetetlen, hogy annyi idő elmúlt. Legföljebb egy esztendőt realizál belső időmérőm. Az előttünk menő kocsiból Fischer

szórt csoportokban. Csűrös Miklós, Vekérdi Laci együtt, máshol Németh Lajos, Tímár Árpád, Zádor Anna. Botra támaszkodva a jelenlegi lakó, a bokája tört Várkonyi Ágnes. Jobb szélen Raskóné és egy csinos fiatalasszony. Itt van Vörös Jutka és Lőrincz. Szorosabb egységben a Zeneművész szövetség képviselője: Kósa, Szőnyi Erzsébet... Mindenképp furá, hogy a két ünneplő társaság nincs koordinálva. Vekerdit alig lehet rávenni, hogy álljon ki mellém s mondjon valamit. Súgom neki: emlegesse Bartókot, Kodályt, Stravinskyt, akik megfordultak ebben a házban. Laci arról szól, mennyire tiltakozott volna Fülep az emléktábla ellen. (Befutott a jobb szélen Halmy Feri is, a volt feleség apósa, Dohnányi iránti kegyeletből.)

Kellemetlen az idő, nem segít az emelkedettség hangulatához. A *Gazdátlan ház* verset mondom el *In Memoriam Fülep Lajos, 1971 tavaszán*nal bővítve a címet. Hangsúlyaimat ezúttal nem tudom bensőmből vezényelni: az egész ünnepség ízetlen, profán. Az is, ahogy Németh Lajos odaakasztja a koszorút, még inkább, amikor a Fészek igazgatósági tanácsából ismert tagtársam, a máléarcú Ferenczi György kicsit indignálódva emlékszik mesterére s ízetlenül emlegeti a jelenlévő Fischer Anniet. Ő is föltesz egy kis koszorút a márványtáblára, mely elsőként azt közli, Dohnányi Ernő építette ezt a házat 1929-ben, családjának. Megüti fülem később is egy Dohnányi-hívó méltatlankodása: miért nem beszéltek róla többet, s mi volt ez a vers, azt se tudjuk, ki írta.

Még beszélgetünk kicsit az ismerősökkel, de javarészüket siet vissza a városba, miközben Lakatos András és Bulla még nyelvlógatva jönnek. Lekésték az átszállásokat s az avatást. Tímár Árpáddal én ismertetem össze Vekerdit. Akik együtt maradunk heten, lemegyünk az alsó traktusba. A ház melletti rönklepcső még megvan. Mutatom, merre volt a szomszédvár: Sárközi Márta háza. Kis csapatunk virulensnek látszik, amikor is átlépi a nem messze lévő Csiga úti ház, Bulla Karcsiék végre elkészült lakása küszöbét. Vekérdi mondja ki mindnyájunk jóérzését, hogy: Klassz! A háziasszonyi tisztet Sárika veszi át. Fülep 90. születésnapját ünnepeve illik, hogy egymást jól megtaláljuk. Hernádi epegörccs miatt nem jött, de itt van senki által se vitatott jogon – noha sose látta a Professzort – Csűrös Miklós. Az öreg skót whisky megfelelően fűt bennünket. Bár Karcsi csak egy kerek dobozsajt szeleteit tudja köztünk kiosztani, mégse mozdulunk háromig, fél négyig.

I. 24. Péntek

Este sikerül elérnem Sinkovitsot. Először a VII. Gergelyről beszélünk és szerzőjéről, friss hírek szerint kicsit javul: sétálgat és lehunyt pillája mögül figyel. Romlása valószínűleg már múlt év végén kezdődött. Az ideai szilveszter szűkebb körű volt, nem hívtak senki fiatalabbat. Borsos figyelmeztette őt, már akkor se volt köztünk. Imre próbált Némethből valami VII. Gergelyre vonatkozót is kihúzni, de még igent, nemet is alig mondott, mindössze ennyit: „Furcsa ember volt.” Most aztán Imre teljesen őt játssza...

A Fülep emlékülésre írt Illyés dolgozat, *Az eligazító* felolvasását szívesen vállalja.

I. 15. Szombat

Domokos Matyi jár nálunk. Kicsit zaklatott: ideje nagy részét a rádióknak írt összeállítások, írások viszik el, pedig anyagilag se jár jól, csak a pénze után fut. Kedden Szegedre kell utaznia Bari Károly hadi törvényszék előtti tárgyalására. Elítélik a fiút, de ha föllebbez, leszerelik, fölmentik. – Persze szeretnék találkozni azzal az orvossal – így Matyi –, aki ezt a 35 kilós emberkét katonai szolgálatra alkalmasnak ítélte. (Amiközben a Boldizsár Miklósoknak sikerült fölmentést kapniuk!)

I. 28. Kedd

A város némely kerületében hó esett. A nedves utakon aránylag pihenten érkezem a kórházhoz. A Frankel Leó út 54-es épület E. Osztályán nyájas főnővér vezet be a 109-es kétágyas szobába. Ősz, atlétatípusú, ötvenes férfi a társam, Fischer Tiborként mutatkozik be. Tud rólam Pétertől, ő is a magánbetege. Baja alighanem súlyosabb, mint az enyém, gerincbántalmak gyötrik, olykor aludni se tud. Amúgy szimpatikus vagány-nak látszó, közlékeny és segítőkész férfiú. Egy helyes, Marika nevű ápolónő irányít a főnővérhez. Megméri súlyomat, magasságomat. Bizony, csak 162 centi vagyok, valaha 166 voltam. Megyek összefelé, mint a csehposztó?!

Forgács helyettese, Genti György nevű, hosszú fejű, fekete, szemüveges fiatal orvos faggat barátságos tónusban. Egy kackiás ifjú doktornővel tanulmányozzák gerincemen a „bechterew”-es jellegzetességeket. A hölgy most tanulja a sóber használatát. Az áll-szegycsont közti kitérés 16, egy centivel több, mint legutóbb. A mellkas ki-be-légzés különbsége változatlanul 6 centi, mert a vállal besegítést nem számítják hozzá. Előre hajlással Genti elégedett, meszesedésemet se tartja veszedelmesnek, adnak majd folyamatot gátló gyógyszert s holnaptól beiktatnak különféle kúrákba.

Délután az idő folyása jótékonyan lassú. Olykor kimegyek cigarettázni a szűk társalgó részbe. A pizsamás melósok, slafrokos aranyfogú nők közt kicsit úgy vagyok, mint hajdan a népművelési iskolán. Nem igyekszem tüntetően idomulni, de nem is idegenkedem a szociális képlettől, melyet Forgács tudatosan vidékről és a peremkerületekből gyűjtet össze. A témák persze elég közönségesek: nők, pletykák, orvosok, ápolónők, különféle pajzánkodások, a házirend és a koszt taglalása. A koszt bizony elég gyenge. Miatta máris meggyilkolok három hazuról hozott narancsot.

Nagy könnyebbség, hogy szobánkban nem kell kötelezően villanyt oltani. Hallgathatom a fülhallgatós rádiót és olvasom Szabó Lőrincet.

I. 29. Szerda

Szomszédom panaszkodva ébred. Pocsékul érzi magát. Később egyre inkább fölvidul. Irántam való figyelmességéből átváltja medence-fürdőjegyét iszapra. A Joli nevű tornásznőhöz is egymás után megyünk. Teljesen ősz, igen dinamikus személy keze alá kerülök a vasaló deszkára.

Valahogy így képzelem az ember a masszírnőt. Meg van elégedve gyógytornásznőm, a korábban itt dolgozott Demeter Rózsika munkájával – Látszik, hogy jól benne van a tornában, gyönyörűek a rekeszizmai...!

Az iszappakolás ilyen jószimatú, viselkedni tudó kísérővel novellába illő élvezet. Tibor a vödörből iszapot öntöző dolgozóknál is tudja, hogyan kell kilátásba helyezni az obulusokat. (Engem, remélem, a kabinos fog megsüvegelni, húszast adtam neki, mert nem volt kisebb pénzem.) Fáraóként bebugyolálva a magas mennyezetű teremben, melyben jó logikával vannak elhelyezve a stációk – érzek valamit a két világháború közti Pest-Buda levegőjéből.

Délután menetrendszerűen megérkezik a nagy kibeszélés ideje. Megtudom, hogy Tibor ifjúkorában Fehér Tiborként a Bristol szállóbeli tangóharmonika-verseny negyedik helyezette volt s részint ennek köszönheti életét... Volt munkaszolgálatosként Ukrajnában, ahol például Szabolcsi tanár urat látta kikötve, leköpdösvé. Megszökött. Kárpátján egy tábori csendőr (mert azért ilyen csendőrök is voltak!) adott neki hamis papírt. Am a vonaton kis híján elkapták, egy térdén térképet nézegető némethez csat-

lakozott társalkodónak. Később is volt úgy, hogy lézengő katonaként félreállították, mint akit a kaszárnyába kell kísérni, míg a többi – vitték a Duna-partra. 1945 márciusában Vértes régész (unokatestvére) példájára belépett a Kommunista Pártba, az Új Szó propagandistája lett, majd az edelényi bánya valamije. 1948-ban az egyesüléskor kizárták, mert nem végzett elég pártmunkát. Ez a téma hozza elő József Attila sorsát. Mindketten megállapítjuk, nem bírta volna ki saját utókorát.

Ebédelőbeli asztaltársam palóc asszony. „Most lesz egy kis ákásztás,” – mondja elmenőben. Forgács a folyosón kap el. Egy mondatot szólok kórházi helyzetemről, ő a most megjelent Konrád-interjúval felel. (Reméli, hogy Szelényi ígéret szerint ki mehet, ő meg maradhat.)

A társaságon ujjongva fut át a hír: vasárnapra feloldják a látogatási tilalmat. A Cerberosz (a rosszabbik portás) könnyörtelenül eloltja 9-kor Láng Vince kalandjait. (Az Egy óra múlva itt vagyok c. tv-sorozat mai epizódját.) Géppuskasortűzzel ér fel ahogy a készülék dobozának ajtaját fölcsapja, bekulcsolja. „Mert 101 betegből egynek se volt gondja az engedélyeztetésre.” A népség háborogva, mégis meghunyászkodva távozik.

I. 31. Péntek

Ülünk sorban Forgács ajtajánál fájdalommérésre várva. Valami pártaszerű réz-lemez szorul homlokunkra, s jelezni kell, amikor már elégünk van az irritáló szorongatásból. Az előttem kipróbáltak eredménye 1.1., 1.4. Az enyém 2.2. Igaz tehát Péter föltételezése, hogy a szokásosnál jobban bírom a fájdalmat.

Kapott leveleim közt van egy, amit Colin Mason édesanyja írt. Fiáéra emlékeztető gondos, nívós fogalmazásban adja elő, hogy férje, Frank értelme fokozatosan kihuny, júniusban meg is halt.

